

Terugblik op 24 jaar onderwijs in Westernieland

Bij mijn komst in augustus 1976 aan de openbare lagere school in Westernieland wist ik niet wat mij te wachten zou staan. Natuurlijk had ik vóór ik solliciteerde een bezoekje aan het dorp gebracht en had ik de school bekeken. De eerste indruk was niet onaardig. Een dorpje dicht bij de Waddenzee, een vriendelijk schoolgebouwtje en een woning die mijn vrouw en mij wel aansprak. Hoe de bevolking van Westernieland zou zijn en vooral de kinderen, was nog een vraag.

De sollicitatiegesprekken verliepen goed en toen er een drietal was opgemaakt voor de benoemingsprocedure in de gemeenteraad werd mij door de toenmalige gemeenteraadsleden van Eenrum te verstaan gegeven dat ze niet alleen een hoofd der school zochten, maar ook zeker iemand die zich actief met het verenigingsleven wou bemoeien. En je moest zeker drie jaar blijven. Omdat ik tegen genoemde punten geen bezwaren had, volgde mijn benoeming per 1 augustus 1976. In september daarop gingen we verhuizen van Wagenborgen naar Westernieland. Natuurlijk was het wennen, maar ik werd al spoedig gevraagd om in een aantal besturen zitting te nemen. Daardoor leerde ik snel wat mensen kennen en verliep de acceptatie en de integratie vrij soepel. Een tweemansschool met plm. 30 leerlingen en geen kleuters, maar wel een mannelijke collega, Fokko Ronda, voor de klassen 1, 2 en 3. Dat was nieuw voor mij. Deze collega ging in december 1976 weg en per 1 januari 1977 was er een nieuwe onderwijzer: Wiebe Zorge. Samen hebben we met veel plezier en enthousiasme aan het onderwijs van de kinderen gewerkt. Al spoedig bleek dat er zowel met de kinderen als met de ouders en de bevolking van het dorp uitstekend viel te werken en samen te werken.

Het leerlingenaantal kwam zo rond 1978 gevaarlijk dicht bij de onderste grens, maar een paar jaar later zaten we weer rond de 30 leerlingen en zelfs dicht bij de 40.

Kleuters op school

Ondertussen was het in onderwijsland al wat onrustiger geworden. Veel vergaderingen om de start van de basisschool voor te bereiden. Dit betekende dat we kleuters op school zouden krijgen. Ja, wel kleuters, maar we hadden geen kleuterlokaal. Dus moest er worden gebouwd. De prognoses aangaande het aantal leerlingen waren heel slecht. Dus, niet bouwen en dus geen basisschool en dus geen openbare school meer in het dorp.

Gelukkig konden we zelf, oudercommissie en team, met cijfers komen, waaruit bleek dat het leerlingenaantal de komende jaren nog best acceptabel was en dat het de moeite waard was om toch het bestaande gebouw uit te breiden, zodat we de

kleuters ook onderdak konden bieden. Met heel veel steun en inzet van het toenmalig gemeentebestuur van Eenrum en de inspectie kwam er toestemming uit Den Haag om de school te verbouwen tot een basisschool. Tijdens deze verbouwing in 1985 deed de basisschool zijn intrede in Nederland.

De basisschool

Wij verhuisden tijdelijk naar de leegstaande christelijke school in het dorp. Omdat hier voldoende ruimte was, konden we de eerste kleuters ontvangen. Meester Wiebe ging naar Eenrum en kleuterjuf Aafke Kamminga kwam hier op school.

Vanaf deze periode werd het op het personele vlak onrustig.

Juf Alice Jacobs kwam voor een halve week, juf Gré Paagman werd aan de school verbonden als vakleerkracht, juf Ellen Hindriks kwam als vervanger voor Alice.

Op 18 april 1986, bij de officiële heropening, werd het schoolgebouw verrijkt met een prachtig bord aan de voorgevel met daarop het logo en de naam van de school. Bovengenoemde collega's kregen hun plekje in het vernieuwde gebouw, maar al spoedig kwam juf Geesje Drenth erbij. Eind 1986 nam juf Aafke ontslag en werd juf Yvonne Stiekema als groepsleerkracht voor de onderbouw benoemd.

Vanaf eind jarig tachtig werd het redelijk rustig.

Gré, Ellen, Yvonne en mijn persoon stonden, zonder niet of nauwelijks ziek te zijn, voor de groepen 1 t/m 8.

Buiten de lessen had je uiteraard de nodige vergaderingen met collega's, het bevoegd gezag, de medezeggenschapsraad en de oudercommissie. Ook de cursussen die gevolgd werden, vroegen de nodige tijd.

Dus zo rustig was het ook weer niet.

Door veranderende regelgeving vanuit Den Haag en door de zwangerschapsverloven van Ellen en Yvonne kregen we voor tijdelijk veel nieuwe collega's: juf Antje Kelders, juf Olga Brouwer, juf Renate Niehof, juf Petra van der Scheer, juf Finny Bosma en juf Angela Stiekema.

Tijdens mijn afwezigheid in het schooljaar 1997/1998 hadden we als vervangers Dick Verwoerd, Marjan Krijthe en Johan van Dalen.

Daarnaast hadden we nog vervangers die hier maar een paar dagen waren om te vervangen bij ziekte. Zo'n klein schooltje en zoveel verschillende mensen over de vloer. Vroeger was dit bijkans onmogelijk.

Veranderingen

De invoering van het basisonderwijs bracht nogal wat veranderingen met zich mee. Er kwamen vakken bij, de methoden moesten aangepast worden, ouders kregen meer invloed op school, je moest je verdiepen in het kleuteronderwijs, je moest aandacht besteden aan de zorgbreedte, aan differentiatie en aan onderwijs op maat, aan zelfstandig werken en aan ICT-onderwijs.

Ondertussen moest het schoolwerkplan en later de schoolgids worden geschreven. Veel zaken leken overigens nieuw, maar omdat wij een kleine school waren, vonden wij bepaalde werkzaamheden en werkvormen al heel gewoon. De grootste winst van de basisschool heb ik gevonden in het feit dat de groepen 1 en 2 (de kleuters dus) niet langer gezien werden als een knipplakspeelgroep, maar dat er op een veel breder vlak aan de ontwikkeling van het kind werd en wordt gewerkt. Ook dat er een doorgaande lijn in deze ontwikkeling werd gevonden naar de midden- en bovenbouw en dat de "kleuterleidster" werd gezien als een collega die belangrijk voorbereidend werk doet waar de andere teamleden mee verder kunnen.

Een en ander ging niet vanzelf. Wat zijn er veel vergaderingen geweest met het team, met de schoolbegeleidingsdienst of met andere personen en instellingen die zich met het onderwijs wilden of moesten bemoeien.

Dus... zo rustig was het niet.

Daarnaast werd er ook nog van je verwacht dat je gewoon je lessen gaf. Natuurlijk, dat was je hoofdtaak, maar soms had je het idee dat dit er nog even bijgedaan moest worden. Soms aan drie groepen, maar ook wel aan vier groepen tegelijk. Ondanks het gering aantal leerlingen, was je de hele dag heel intensief bezig, zowel in de klas tijdens de lessen als daarbuiten met de organisatie en de voorbereidingen.

OSG De Marne

Door de komst van de bovenscholse directeur, de heer Peter van Leeuwen, in 1996 en de vorming van de OSG De Marne leerde ik veel nieuwe collega's kennen en de samenwerking beviel uitstekend.

Wat dat laatste betreft is het misschien nog te vroeg om hierover een oordeel te geven voor wat betreft de Stichting OPVO, waarin per 1 januari 2000 alle openbare basisscholen van de gemeenten De Marne, Eemsum en Winsum zijn opgegaan + het Hogeland College. Zeker is dat de onderlinge contacten nog niet zo intensief zijn, terwijl de bestaande contacten tussen de scholen van de OSG wat minder dreigen te worden. En dat is jammer.

Sluiting

Ondertussen was al een aantal jaren bekend, dat “De Oelesprong” niet tot in lengte van jaren de deuren open kon houden. Mede hierdoor besloten een aantal ouders te verhuizen ofwel hun kinderen naar een andere school te sturen.

In 1998 werd bekend dat de school per 1 augustus 2000 definitief wordt gesloten.

Voor het team had dit de nodige gevolgen. Juf Yvonne en juf Angela verlieten met ingang van het schooljaar 1999/2000 de school om ergens anders te gaan werken. Er kwamen nog wel vervangers. Juf Diana Nieboer en juf Tineke Schaafsma mogen hier het laatste jaar nog werken, overigens samen met Gré en Ellen.

Gezamenlijk maken we dit laatste schooljaar af, waarna ik Gré, Ellen en Tineke zie verkassen naar de AZC-school in Ulrum en Diana naar Oldenzijl. Wat ik na dit schooljaar zelf ga doen is op het moment dat ik dit schrijf nog niet bekend.

We sluiten dit laatste schooljaar af met 7 leerlingen. In groep 3 zit nog maar 1 leerling, in groep 6 zit 1 leerling, in groep 7 eveneens 1 leerling en in groep 8 zitten nog 4 leerlingen. Triest.

Hoogtepunten

Naast het onderwijzen was er gelukkig nog meer op school te doen. Excursies en musea bezoeken met de leerlingen was geweldig leuk om te doen. De sportdagen en zeker als we weer een beker hadden gewonnen. De Sinterklaasfeesten en de gezamenlijke kerstmaaltijden. De feestelijke ouderavonden en de fancy-fairs en natuurlijk de driedaagse schoolreizen naar Ameland. Ik genoot daar minstens zoveel van als de kinderen.

Hoogtepunten? Jazeker. Onvergetelijk.

Bedankt Westernieland

Ondanks de trieste sluiting van de school kan ik zeggen dat ik, natuurlijk met de nodige “ups en downs” hier 24 jaar met ontzettend veel plezier heb mogen werken.

De samenwerking met de eigen teamleden was meer dan uitstekend, maar ook de samenwerking met de verschillende oudercommissieleden en de leden van de medezeggenschapsraad (en het zijn er in de loop van die 24 jaar een mooi aantal geweest) en de ouders wil ik graag benadrukken en hiervoor mijn dank uitspreken. Zonder de anderen ook maar een woord te kort te willen doen, meen ik toch dat ik de naam van Henk de Boer hier even speciaal mag noemen. Henk heeft in begin jaren tachtig zitting gehad in de oudercommissie en een wezenlijke bijdrage geleverd aan het tot stand komen van de verbouwing van de school. Daarna was hij een poos uit beeld, maar hij kwam terug als lid van de medezeggenschapsraad. Later als voorzitter van de MR en als voorzitter van de GMR. Hij voelde zich altijd heel betrokken bij het wel en

wee van de school, maar ook met het hele onderwijs in de gemeente De Marne. Van zijn deskundigheid, zijn vasthoudendheid, zijn relativerend vermogen om zaken en personen bij elkaar te brengen waar het fout dreigde te gaan, hebben wij allen dankbaar gebruik mogen maken. Voor mij was Henk iemand waar ik altijd op terug kon vallen. Samen hebben we heel veel onderwijszaken overlegd en nooit waren we over het onderwijs uitgepraat. Bedankt Henk.

De betrokkenheid van de bevolking bij het hele schoolgebeuren was meer dan goed. En dan denk ik aan de Sinterklaaslijst waar we in mijn beginperiode mee liepen, aan de sponsoracties voor Haïti, aan de kinderpostzegelacties enz. De bedragen die bij elkaar werden vergaard, waren dusdanig groot dat menig groot dorp er jaloers op zou worden. De betrokkenheid van de bevolking was ook te merken aan de opkomst tijdens een feestavond of een fancy-fair en aan de abonnementen van onze schoolkrant "De Uilenspiegel".

Afsluitend wil ik iedereen die eraan bijgedragen heeft en daarbij horen natuurlijk ook de leerlingen en de oud-leerlingen die in het verhaal nog nauwelijks zijn genoemd, maar waarom het wel allemaal heeft gedraaid, hartelijk bedanken dat de periode van 24 jaar onderwijs in Westernieland mij uitstekend heeft voldaan en dat ik nog heel vaak met veel genoegen aan deze tijd terug zal denken.

Augustus 2000

E.S. Wezeman

Wie waren de onderwijzers?

Van bovenmeester tot directeur

De betrekking van hoofd der school was vroeger geen goed betaalde baan, zeker niet in een dorp als Westernieland. Het kwam dikwijls voor dat de echtgenote van de schoolmeester als baker, vroedvrouw en ook als winkelierster trachtte bij te dragen in de inkomsten van het gezin.

Een lange rij van personen is als bovenmeester, hoofd der school, directeur of locatiedirecteur in Westernieland werkzaam geweest.

1820 - 1837	Harmannus Reits
1837 - 1877	Marten Kuipers
1878 - 1887	Jakob Scheltens
1887 - 1891	Pieter Rosingh
1891 - 1917	Erenst Smit
1917 - 1923	Jakob Nieboer
1924 - 1929	Geert van der Ploeg
1929 - 1936	A.B. Kuipers
1937 - 1938	G. Rensink
1938 - 1943	Doede H. Huizinga
1944 - 1954	Jan Warntjes
1954 - 1958	Jan Olsder
1958 - 1965	Sibert T. Meurs
1965 - 1968	Stoffer Kranenborg
1969 - 1976	Albert R. Visser
1976 - augustus 2000	Edo S. Wezeman

Bronnen: archief gemeente De Marne, met dank aan archivaris Jannes Russchen